

Växtodling. Viltskador

Fågelskrämman Hulken blåses oregelbundet upp och ger ifrån sig ett ljud. "Viltet gillar inte sådant som är oberäkneligt", säger Johan Varenius, verksamhetsledare på Agro Sörmland.

Foto: Länsstyrelsen Värmland

Apparaten Flox Fixed, numera Flox Edge, från Flox Robotics skrämmar bort vilt med ljud som djuren ogillar.

Foto: Agro Sörmland

Fakta. Metoder för att motverka viltskador

Mänsklig närvaro: Spana efter vilt i fält och identifiera skadornas omfattning. Det är tidskrävande men viktigt och är bra för att få en tidig överblick över skadebilden och för att kunna identifiera trender.

Viltstängsel: Generellt effektivt men kostsamt och kräver mycket underhåll. Påverkar även viltets rörelsemönster.

Skyddsjakt: Rekommenderas under kritiska perioder som vid mjölkmodnad. Skyddsjakten hade dock i studien av Agro Sörmland ingen mätbar effekt jämfört med om man inte gjorde någonting för att minska viltskadorna. Skyddsjakt bör därför kombineras med andra åtgärder.

Skrämsel: Skrämman Hulken och kamera med rörelsedetektor som ger ifrån sig ljud som djuren ogillar är två exempel på skrämseltekniker. Skrämselåtgärderna hade i studien en större effekt på fler individer. Viltet ogillar sådant som är oförutsägbart och skrämselteknikerna bör kombineras med andra åtgärder för att viltet inte ska vänja sig vid dem.

Johan Varenius.

Foto: Hanna Dahl

Skrämsel bästa sättet att minska skördebortfall

En kombination av skrämselåtgärder har störst effekt på vilt och är därmed den bästa metoden för att minska skördebortfall. Det visar en studie av Agro Sörmland.

– Skyddsjakten hade egentligen ingen mätbar effekt jämfört med att man inte gjorde någonting, säger verksamhetsledare Johan Varenius.

Sörmland är särskilt utsatt för vilt och viltskador på åkermark. I vissa områden i länet finns det sex frilevande arter av klövvilt. Det är unikt men kommer också med utmaningar.

– Man kan åka förbi en åker där det står vildsvin, dovhjortar och kronhjortar. Det kan till och med stå någon älg på samma gärde, säger Johan Varenius, verksamhetsledare på Agro Sörmland som är en underavdelning till den ideella föreningen Agro Öst.

Han har jobbat med viltförvaltning i drygt 30 år och har varit med och drivit projektet Rätt

insats, minskad skada med syfte att dokumentera viltskador och effekten av olika åtgärder för att minska dessa. Projektet pågick under två år mellan 2023 och 2024 och leddes av Agro Sörmland i samarbete med Hushållningssällskapet, Lantmännens odlingsråd, VäxtRåd och Sveriges lantbruksuniversitet, SLU.

Studien utfördes i tolv testområden med höstvet på gårdar i Sörmlands län med olika mycket och olika sammansättningar av vilt. Varje testområde delades in i fyra fält.

– Vi hade ett referensfält där vi inte gjorde någonting, ett fält där vi bedrev vanlig traditionell skyddsjakt och på de andra två fälten hade vi olika skrämselåtgärder.

Skrämsel minskade skadorna

En av skrämselteknikerna var den uppblåsbara skrämman vid namn Hulken som stod på fältet och vid oregelbundna tider blåstes upp och gav ifrån sig ett ljud. Den andra varianten var en kamera med

rörelsedetektor som läste av när vilt rörde sig vid fälten och sedan spelade upp ett ljud som djuret, enligt tidigare forskning från SLU, inte tycker om.

– Skrämselmetoderna hade en signifikant effekt och minskade skördebortfallet. Viltet gillar inte sådant som är oberäkneligt, säger Johan Varenius och fortsätter:

– Hulken var lite mer effektiv men det går inte att säga att den är bättre. Det var ingen direkt mätbar skillnad på de två. Det som funkar bäst är en variation av skrämselåtgärder.

Studien visade dock inte något tydligt samband mellan mer närvaro och skyddsjakt på fälten och färre antal djur.

– Det här är ganska intressant. Skyddsjakten hade egentligen ingen mätbar effekt jämfört med att man inte gjorde någonting.

– När man varit ute och skjutit ett djur och tagit bort det kommer det ju senare nya djur som inte vet att man varit där. Det kan göra att man missbedömer effekten av

skyddsjakten för att minska skördebortfall, säger Johan Varenius.

Skyddsjakten fortsatt viktig

Han menar ändå att jakt för att minska viltskador är fortsatt viktig.

– Man ska fortsätta med skyddsjakten men det ska vara en aktivitet av flera. Bara skyddsjakt i ett område riskerar att inte bli tillräckligt effektivt. Kombinationen av åtgärder är viktig.

Han förespråkar även samarbete mellan grannar och att lantbrukare kommunicerar mer med jägare för att bättre motverka viltskador lokalt.

– Det är jätteviktigt att lantbrukare mäter skador och jämför med vad man vidtar för åtgärder så att man kan se trender. Vi behöver samarbeta: markägare, jägare och lantbrukare, betonar Johan Varenius.

Hanna Dahl

010-184 26 05
hanna.dahl@atl.nu

Skog

Fortsatt uppåt för norsk avverkning

I fjol var det rekord för både avverkning och virkespriser i Norge. Hittills i år har de fortsatt öka.

Under det första halvåret i år uppgick avverkningen i Norge till 7,27 miljoner kubikmeter, rapporterar det norska Landbruksdirektoratet. Det innebär en ökning med drygt 9 procent jämfört med samma period i fjol, då årsavverkningen blev den största någonsin.

Avverkningsvolymen i Norge har varit på stadig uppgång sedan 2009, då den låg på 6,78 miljoner kubikmeter. 2024 hade det ökat till 12,51 miljoner kubikme-

Norge kan sätta nytt rekord då avverkning och virkespriser fortsatt att stiga från fjolårets nivåer som var de högsta någonsin.

Foto: iStock

ter, en uppgång med 85 procent.

Även virkespriserna fortsatte att stiga i början av året. Det andra kvartalet gick priset på sågtimmer upp med 9 procent och för

grantimmer betalades under juni i genomsnitt motsvarande 1 035 svenska kronor. Priserna på furutimmer steg med 7 procent till 975 kronor per kubikmeter.

Priset på massaved ökade också, för granmassaved med 2 procent till 615 kronor per kubikmeter. Tallmassaveden gick upp med 4 procent under det andra kvartalet till motsvarande 600 svenska kronor per kubikmeter i juni.

Ulf Aronsson

010-184 45 34 ulf.aronsson@atl.nu

WOODMIZER

Bandsågverk — Hyvlar — Kantverk — Sågblad

SLIPSERVICE SLIPNING/SKRÄNKNING
Skicka eller lämna Era sågblad till oss så fixar vår slipmästare Jacob så att de blir som nya igen.

KONTAKT: JACOB@BURBAGEMASKIN.SE
TEL: 073-028 05 71

TEL: 0583-770890 | WWW.BURBAGEMASKIN.SE
INFO@BURBAGEMASKIN.SE | ASKERSUND

SÅGVERK LT20
Full hydraulik med Barkfräs.

Wood-Mizer
from forest to final form

BURBAGE MASKINAB

MASKINER & UTRUSTNINGAR
FÖR TRÄ, PLAST & METALL